

מסורת הש"ס

(א) [ע"צ, ט] [פ"ה ה"א], (ב) [שאלו יעב"ל].

✠✠✠

גליון הש"ס

נפטר קונה לו בבע"ט. עיין ב"מ נט פ"א חוס' ד"ה כיון: שם ואמאי קרו לת רח"ל. שנת דף ו ע"ב [ח ע"ב]:

✠✠✠

הגהות הב"ח

(א) [חפ"י ד"ה ארבע וכו' אלף צריך לומר דחשיב ד' מדות:

✠✠✠

מוסף תוספות

א. [דן] הניח בכליו של לוקח בלא מדידה, לאו אדעתא דליקנו כליו אובדניהו כיוון דמוחרים מדידה אלא לדעת שימדרם ואח"כ ימשך ויוכה בהם, הלכך צריך למימר ליה קני. רענו ויח. ג. עיין גרנטו וינה מה דקין נגדד נכשות מוכר ואלו אמר ליה זיל קני. ג. דחצירו כידו הוא לכשם שבידו של מוכר לא קנה לקוח שאם אחת אומר קנה לא היינו צריכים למשיכה והגבהה, ה"נ בחצירו וכו', ורשות נפקד שאני שכשם שאם היה בידו ואמר לו (המוכר) זכה לפלוני ורצה לזכות לו וזכה, אף חצירו נמי זכה מדיעתו. ר"ן. ד. דרשות מוכר ורשות המופקדים אצלו חלוקין הן בקבל עליו. ט. ה. [דן]מדין שמוט משאיל לו מקום ללוקח שיקנה מה שהוא מוכר לו. חפ"קמן פ"ב ד"ה כלי. ו. [דכ"י היכי דאמינן דברשות מוכר ובכליו של מוכר לא קנה עד שיגביהנו ה"נ ברשות הרבים ובחצר שאינה של שניהם דהא אמרינן לעיל עד שלא נתמלאה המדה של המוכר. ט. ת. מדה סרטור דמפלגנין בה בין עד שלא נתמלאת ומשנתמלאת, ומדת לוקח דראשון ראשון קנה, ומדת מוכר דבעינן הגבהה או משיכה, אע"ג שמגביה או מושך בכלי המוכר קנה, ומדת הלה המופקדין אצלו שאם קבל עליו הנפקד קנה לוקח. רעט יומ. ח. וזו הקושיא לדבבי מי שאמר בני גיטין (שם) כי אמר רב בפקדין אבל במלוה לא. דאי במלוה אמר ודאי צריך מעמד שלשתן דהא ליתיה שיכוח לו. תמ"ן. ט. או שהוא בחצר שאינה משתמרת שאינו קונה לו. רמ"ן.

המוכר את הספינה פרק חמישי בבא בתרא פה.

כליו של אדם. של לוקח קונה לו אם פסק דמים ככל מקום אפי' ברשות מוכר וכגון דאמר ליה בהדיא יקנה כל'ך כדאמר לקמן בשמעטין [פ.י] אצל כסתמא מיבעיא לן לקמן^[א] ולא אפשרטא: **חוז מרה"ר**. והוא הדין לחצר שאינה של שניהן כדמוכה לקמן בצרייתא דד' מדות:

כלן כסימטא. הא דר"ל ור' יוחנן:

כל מקום שיש לו רשות. כגון סימטא וחצר השותפין ורשות מוכר וכגון דאמר ליה זיל קני כדלקמן דהיינו יש לו רשות: אין לו רשות. כגון רה"ר לא: ה"ג בתוספתא^[א] **ארבע מדות במוכרין עד שלא נתמלאה מדה למוכר משנתמלאה מדה ללוקח כד"א כמדה שאינה של שניהן אצל אם היסה מדה של אחד מכן ראשון ראשון קנה כד"א כדס"ר או כחצר שאינה של שניהן אצל כרשות הלוקח כיון שקיבל עליו מוכר ה"ו קנה כרשות מוכר לא קנה עד שיגביה או עד שיוציא מרשות הכעלים כרשות זה המופקדין אללו לא קנה עד שיקבל עליו או עד שישכור אם מקומן. ופירוש ארבע מדות במוכרים לאו ד' רשויות קחשיב רה"ר רשות מוכר רשות לוקח רשות המופקדין אללו דהא רשות מוכר ורשות נפקד חדא הוא דהכא והכא שייך למימר קבלה ושכירות מקום והואלא והגבהה דהא מנן במתניתין**

גבי רשות מוכר שכירות מקום דקתני ואם היה פיקח שוכר את מקומו ואוקימנא [פ.ד]: כרשות בעלים וכיון דדינן שזי ליבא ד' מדות ומה הן ארבע מדות ד' חלוקין של דינין שחלוקין זה מזה. ואלו הן מדה שאינה של שניהן כרה"ר ובחצר שאינה של שניהן דאמרינן זה עד שלא נתמלאת המדה למוכר משנתמלאת המדה ללוקח הרי אחת מדה של אחד מהן ראשון ראשון קנה הרי שמים רשות לוקח מיד כשקיבל מוכר קנה הרי ג' רשות מוכר ורשות נפקד דקמפרש בהן דין הגבהה והואלא קבלה ושכירות הרי ד'. וסמך מלאתי לי מדברי רבינו זקני מ"כ: **עד שלא נתמלאה המדה למוכר**. שאם נשפך היין או השמן או אם הוקר למוכר ויכול לחזור צו דמוקין לה לקמיה [פ.ו]. כמדה שהשאלו^[א] ברשותו דמורד דהיינו מוכר ואין הלוקח יכול לקנות בתוך כליו של מוכר כל זמן שלא משך או שלא הגביה משנתמלאת המדה ללוקח כדפרישית שעכשיו נעשית כליו של לוקח דלדעת כן נשאלה לו. וס"ל להאי תנא דכליו של לוקח קונה כרה"ר כדמפרש ואילו ודלא כרז ושמאל ומהי כסימטא ובחצר של שניהן מוקין לה לקמיה [ע"ג] דהתם קני כליו של לוקח: **כמדה שאינה של כו'**. וכדפריש טעמא: **אצל אם היסה המדה של אחד מהם**. או של לוקח או של מוכר: **ראשון ראשון**.

שנותנין לתוך המדה קנה בעל המדה שאם המדה של מוכר אע"פ שנתמלאת המדה הרי קני לוקח דהא אפי' ברשות לוקח נמי אמרינן לקמן [פ.ו]. דלא קנה לוקח כל זמן שהפירות בכליו דמוכר עד שיפסכם לקרקע ואם המדה של לוקח אף על גב דלא נתמלאת נמי ראשון ראשון קנה דדמי למשך אע"פ שלא מדד דקתני מתני' דקנה דכליו של לוקח קונה לו: כרה"ר. וקשיא למ"ד חוז מרה"ר: **ובחצר שאינה של שניהן**. וכגון שלא נתן בעל חצר להם רשות למדוד שם דהיינו דומיא דרה"ר: **אצל**. אם היו מודדין כרשות מוכר לא קנה לוקח אע"פ שהמדה שלו דכליו של לוקח ברשות מוכר לא קנה ורשותו לא מהניא צי מוכר עד שיגביהה דהגבהה קונה בכל מקום או עד שיוציאה מרשות של מוכר לרשות של לוקח או לסימטא או שצירף ידו למטה מג' כרה"ר סמוך לאיסקופת הבית וקיבלה כדאמר'י כבתובות (דף לא). גבי היה מגרר ויואל ולקמן בשמעטין (דף פו). מיייתי לה. ומיהו לקמן [ע"ב] מוקין לה כמדה דמוכר צי מוכר ומדה דלוקח צי לוקח דצי מוכר שכיחי מאני דמוכר וצי לוקח שכיחי מאני דלוקח: **כרשות לוקח**. שהביא המוכר תבואתו למכור בצית לוקח: **כיון שקיבל עליו מוכר**. שנתרצה ואי"ל כל תבואה לך כןך וכך כל סאה וסאה: **קנה לוקח**. מיד אע"פ שלא מדד דקני ליה רשותו ואע"פ שהמדה של מוכר דהכלי בטל אלל הרשות. ומיהו לקמיה [ע"ב] מוקין לה כמדה דלוקח ולא גרע ממשך ולא מדד דקתני מתני' דקנה: **המופקדין אללו**. שהפקיד שם מוכר פירותיו ומסתמא הקנה לו נפקד למפקיד את רשותו לזורך פירותיו למכור ולמדוד פירותיו בציתו כדרך כל הנפקדים: **עד שיקבל עליו**. נפקד כמאות מפקיד לייחד לו רשות ללוקח לקנות הפירות כאשר הוא שם או שישכור. והוא הדין נמי גבי רשות מוכר שייך קבלה ושכירות והכא נמי שייך הגבהה והואלא אלא תנא אורחא דמילתא קתני דסתם מוכר כשמוכר רוצה הוא לפנות את ביתו הלכך קתני התם הגבהה והואלא דאינו חפץ להשאל וללא להשכיר רשותו וגבי נפקד שייך קבלה ושכירות דכי היכי שהיה נפקד של זה הראשון הכי נמי ישמור פקדונו של שני ורבותא תנא הכא קבלה ושכירות וכל שכן הגבהה והואלא. ולמאן דמוקין לקמן כמאני דמוכר צי מוכר ומאני דלוקח צי לוקח איכא לאוקימי נמי כמאני דמופקד צי מופקד והלכך לא קני לוקח בכליו דנפקד:

המוכר את הספינה פרק חמישי בבא בתרא פה.

כל מקום שיש לו רשות דלהניה. ואי"ת והא דאמר לעיל מדד והניח ע"ג סימטא קנה ואוקימנא לתוך קופתו משמע דוקא מדד אצל לא מדד לא קנה לו כליו ואומר ר"י דבעי למימר זיל קני^[א] וכיון דמדד כדאמר ליה זיל קני דמי^[ב] והשתא ניחא דלריכי הני תרי מיני דר' יוחנן ומיהו ההיא דלעיל דקאמר אפילו

כרשות הרבים ואוקימנא כסימטא תימא למאי איצטריכא וי"ל דשמא חדא מכלל חזרתה אתמר:

ארבע מדות במוכרים. פירש רבינו שמואל דאין לפרש ד' רשויות דהא רשות מוכר ונפקד חדא היא דהכא והכא שייך למימר קבלה ושכירות מקום הוואלא והגבהה וקשה לפירושו דלס כן ליערביניהו וליתניניהו כרשות מוכר ורשות נפקד לא קנה עד שקבל עליו או יגביהנה או יוציאנה או ישכור מקומו ועוד דאין נראה שמועיל קבלה כרשות מוכר דאין אדם מקנה רשותו לאחרים ע"י עמלו^[א] דתתנן צפ' חלוץ (עירובין דף עט: ושם) דמוכה להן על ידי בנו ובתו הגדולים אצל לא ע"י בנו ובתו הקטנים מפני שידן כידו ומ"מ אין לפרש דחשיב רשויות^[ב] דלמאי דבעי למימר השתא דמדה של לוקח קני אפילו כרה"ר כל שכן כרשות מוכר דקני דהא לנסוף דמסקינן דברה"ר לא קנה אפי"ה מיבעיא לן אי קנה כרשות מוכר כליו של לוקח אי לא^[א] ואם כן מיבעי לן לפירושי דהא דקאמר כרשות מוכר לא קנה עד שיגביהנה דבכליו של מוכר איירי וצלאו הכי ז"ל כן לקמן כי אמר דכליו של לוקח קנה כרשות מוכר א"כ לא חשיב אלא רשות אחד כיון דכליו של לוקח קנה בכל מקום דהשתא אין חילוק צין רה"ר לרשות מוכר^[א] אלא^[ב] דחשיב ד' מדות דכלים מדת סרטור ומדת מוכר ומדת לוקח ומדת נפקד^[א]: **הכ"י גרסינן בתוספתא** (רפ"ה) **כרשות הלה הנפקדים אללו לא קנה עד שקיבל עליו או עד שיגביהנה ויוציאנה או ישכור את מקומו אצל לפי ספריים דגרסי עד שיגביהנה או עד שיוציאנה קשה ליערביניהו וליתניניהו רשות מוכר כדהי נפקד והשתא משמע דבקבלה כדי וזכה לו לקונה ואי"ת כסוף פ"ק דגיטין (דף יג. ושם): דלומר מנה לי צידך תנהו לפלוני כמעמד שלשמן קנה ומה לצרך מעמד ג' הא מוכח התם דתן כוכי דמי דתנן (שם יא: ושם ד"ה כל) האומר תן גט זה לאשתי ושטר שחזרו זה לעבדי חוזר בגט ואינו חוזר בשחרור משום דתן כוכי ואי"כ בלא מעמד ג' יקנה לו כדאמר הכא^[א] ולמאי דפירש ר"ת דמעמד שלשמן קנה אפילו בעל כרחו של נפקד אחי שפיר דאיצטרך לכך מעמד ג' ולמאי דמפרש נמי ר"ת דלא אמרינן תן כוכי אלא היכא דכשעה שנותן לו אומר לו תן אצל אם כבר היה צידו לא אמרינן תן כוכי אחי שפיר ועוד י"ל דאהני נמי מעמד ג' דאפי' אין הפקדון ציד הנפקד^[א] דקני דאי לאו מעמד ג' אינו יכול לזכות לו אלא כשהוא כרשותו: כליו**

שנתמלאת המדה הרי היא של מוכר ולא קנה לוקח ואע"פ שפסק דהמים לא קנה עד שימשוך דבכליו של מוכר כרה"ר אי נמי כסימטא לא קני לוקח דהא אפי' ברשות לוקח נמי אמרינן לקמן [פ.ו]. דלא קנה לוקח כל זמן שהפירות בכליו דמוכר עד שיפסכם לקרקע ואם המדה של לוקח אף על גב דלא נתמלאת נמי ראשון ראשון קנה דדמי למשך אע"פ שלא מדד דקתני מתני' דקנה דכליו של לוקח קונה לו: כרה"ר. וקשיא למ"ד חוז מרה"ר: **ובחצר שאינה של שניהן**. וכגון שלא נתן בעל חצר להם רשות למדוד שם דהיינו דומיא דרה"ר: **אצל**. אם היו מודדין כרשות מוכר לא קנה לוקח אע"פ שהמדה שלו דכליו של לוקח ברשות מוכר לא קנה ורשותו לא מהניא לא מוכר עד שיגביהה דהגבהה קונה בכל מקום או עד שיוציאה מרשות של מוכר לרשות של לוקח או לסימטא או שצירף ידו למטה מג' כרה"ר סמוך לאיסקופת הבית וקיבלה כדאמר'י כבתובות (דף לא). גבי היה מגרר ויואל ולקמן בשמעטין (דף פו). מיייתי לה. ומיהו לקמן [ע"ב] מוקין לה כמדה דמוכר צי מוכר ומדה דלוקח צי לוקח דצי מוכר שכיחי מאני דמוכר וצי לוקח שכיחי מאני דלוקח: **כרשות לוקח**. שהביא המוכר תבואתו למכור בצית לוקח: **כיון שקיבל עליו מוכר**. שנתרצה ואי"ל כל תבואה לך כך וכך כל סאה וסאה: **קנה לוקח**. מיד אע"פ שלא מדד דקני ליה רשותו ואע"פ שהמדה של מוכר דהכלי בטל אלל הרשות. ומיהו לקמיה [ע"ב] מוקין לה כמדה דלוקח ולא גרע ממשך ולא מדד דקתני מתני' דקנה: **המופקדין אללו**. שהפקיד שם מוכר פירותיו ומסתמא הקנה לו נפקד למפקיד את רשותו לזורך פירותיו למכור ולמדוד פירותיו בציתו כדרך כל הנפקדים: **עד שיקבל עליו**. נפקד כמאות מפקיד לייחד לו רשות ללוקח לקנות הפירות כשהוא הוא שם או שישכור. והוא הדין נמי גבי רשות מוכר שייך קבלה ושכירות והכא נמי שייך הגבהה והואלא אלא תנא אורחא דמילתא קתני דסתם מוכר כשמוכר רוצה הוא לפנות את ביתו הלכך קתני התם הגבהה והואלא דאינו חפץ להשאל וללא להשכיר רשותו וגבי נפקד שייך קבלה ושכירות דכי היכי שהיה נפקד של זה הראשון הכי נמי ישמור פקדונו של שני ורבותא תנא הכא קבלה ושכירות וכל שכן הגבהה והואלא. ולמאן דמוקין לקמן כמאני דמוכר צי מוכר ומאני דלוקח צי לוקח איכא לאוקימי נמי כמאני דמופקד צי מופקד והלכך לא קני לוקח בכליו דנפקד:

מאי

עין משפט ונר מצוה

פה א **מ**י' פ"ד מהל' מכירה הלכה א סמג **ע**שין פט טו"ע ח"מ סימן כ **ס**עף ג: **פ**ה ב ג **מ**י' שם הל' ח טו"ע שם סעף ט: **פ**ה ד **מ**י' שם הלכה ו טו"ע שם סעף כ: **פ**ו ה **מ**י' שם טו"ע שם סעף א: **פ**ו ו **מ**י' שם טו"ע שם סעף כ וצנח"ה:

✠✠✠

רבינו גרשום

לא פליגי כאן ברה"ר. כחלו מורי דאם מדר לו בכליו של לוקח ברה"ר דלא קנה לו כליו. ונהלה מורי דאם מדר לו בכליו בסמטא דקנה. והא דקאמר רב ושמואל חוז מרה"ר כמטא ממש קאמרי הא בסמטא קנה והא דקאמר ר' יוחנן וריש לקיש ברה"ר לא היה"ר ממש קאמרי אלא בסמטא ואמאי קרו ליה היה"ר לפי שאינה רה"י דאינה מוקפת מחיצה. ה"נ מסתברא דבסמטא מייירי דאמר ר' אבהו וכו'. והאי דקאמר ליה ר' זורא לר' אבי שמא לא שמע רבי וכו'. משום דס"ל לר' זורא כן^[א] אבהו א' אמר ר' יוחנן ור' אסי אמר אפי' בלא כליו ס"ל לר' יוחנן דבסמטא קנה: עד שלא נתמלאה מדה כולה למוכר. דהמוכר יכול לחזור בו: ומשנתמלאה מדה ללוקח. הרי הוא ברשות לוקח ואם רצה קנה: כד"א דעד שלא נתמלאה למוכר שומד לו במדה שאינה של שניהן. אלא ששאלה אבל אם היתה מדה של אחד מהן של לוקח ראשון ראשון שמד לחזרו קנה הלוקח. כד"א דקנה ראשון ראשון ברה"ר ובחצר (ו מפורש לקמן בסמטא. וזו מדה אחת. ומדה בי' אים ברשות מוכר מדר לו במדת לוקח לא קנה עד שיגביה והגבהה קונה בכל מקום או עד שיוציא מרשותו כגון דשוכר את מקומו: ואם ברשות לוקח הוה מופקדין בידו כיון שקבל עליו מוכר למכור לו אע"פ שלא מדר לו עדיין קנה לו לוקח רשותו וזו מדה ג'. מדה ד' אם היו הפירות ברשות הלה כדומר אצלו. כדומר שהיו מופקדין ביד אחר ולא ביד לוקח לא קנה הלוקח עד שיקבל עליו זה המופקד שישאיל לו ללוקח מקום שהפירות מונחין שם של מופקד שהפירות שם:

^[א] ר"ל דס"ל כר' אבהו דאפי' כסימטא ענינן כליו דוקא. ^[ב] נראה דל"ל כרה"ר ותמלך שאינה של שניהם ולקמן מפרש דרה"ר דקאמר היינו כסימטא.